

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 2C/207/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613223863
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Dubovinská
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2014:7613223863.6

Rozhodnutie

Okresný súd Spišská Nová Ves, samosudkyňa JUDr. Viera Dubovinská, v právnej veci žalobkyne, M. E., E.. Z., O.. XX.X.XXXX, V. Z. X, T., právne zastúpenej, Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o., Ľudová 14, Košice, proti žalovanej, Rapid life životná poisťovňa, a.s., Garbiarska 2, Košice, IČO: 31690904, právne zastúpená, JUDr. Danielom Blyšťanom, advokátom so sídlom v Košiciach, Rastislavova 68, o zrušenie rozhodcovského rozsudku takto

rozhodol:

Zrušuje rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice so sídlom Alžbetina 41, Košice, spisovej značky 3C/381/2012, zo dňa 19.1.2012.

Žalovaná je povinná nahradiť žalobkyni na účet jej právneho zástupcu, Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o., trovy právneho zastúpenia vo výške 886,78 eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaná je povinná zaplatiť na účet Okresného súdu Spišská Nová Ves súdny poplatok z návrhu vo výške 99,50 eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd odkladá vykonateľnosť Rozhodcovského rozsudku sp. zn. 3C/381/2012, zo dňa 19.1.2012, vydaného JUDr. Michalom Škriabom, rozhodcom so sídlom Alžbetinej 41, v Košiciach, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 9.7.2013 a vykonateľnosť dňa 9.7.2013 až do právoplatného rozhodnutia vo veci sp. zn. 2C 207/2013.

odôvodnenie:

Návrhom podaným na tunajšom súde dňa 22.7.2013 sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice, sp. zn. 3C/381/2012, zo dňa 19.1.2012 a náhrady trov konania.

V návrhu uviedla, že uvedeným rozsudkom bola zaviazaná k zaplateniu žalovanej dlžnej pohľadávky vo výške 128,17 eur a k náhrade trov konania vo výške 276 eur. Rozhodcovský rozsudok jej bol doručený dňa 3.7.2013. Právoplatnosť a vykonateľnosť nadobudol dňom 9.7.2013.

V návrhu na začatie rozhodcovského konania žalovaná uviedla, že účastníci rozhodcovského konania uzatvorili platnú rozhodcovskú doložku. Poukázala na to, že rozhodcovská doložka, na základe ktorej súd rozhodol, je súčasťou Všeobecných poistných podmienok v ich XV. časti a táto splyva s ostatnými podmienkami a k podpisu jej bola predložená na začiatku zmluvného vzťahu s podpísaním návrhu na uzatvorenie poistnej zmluvy, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou.

Rozhodcovská doložka je v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Jej použitie predstavuje výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Rozhodcovská doložka znemožňuje spotrebiteľovi dosiahnuť rozhodovanie sporu inak než v rozhodcovskom konaní. Fakticky jej bola odobratá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Ako spotrebiteľ nemala možnosť výberu vzhľadom na splynutie rozhodcovskej doložky s ostatnými podmienkami. Rozhodcovská doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdlosti po vzniku sporu, ale

na začiatku zmluvného vzťahu. Na uvedenom nemení nič skutočnosť, že v deň podpisu zmluvy obe zmluvné strany podpísali aj osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na rozhodcovskú doložku. Rozhodcovský rozsudok formálne prevzal argumenty žalujúcej strany a nevyporiadal sa s inštitútmi zameranými na ochranu spotrebiteľa. Priemerný spotrebiteľ má problém porozumieť a v krátkom čase sa zorientovať a zväžiť dôsledky vyplývajúce z rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu. Rozhodcovská doložka predstavuje výrazný zásah do práv a povinností medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pretože nie súd, ale rozhodca rozhodne o právach a právom chránených záujmoch. Rozhodcovská doložka vyžaduje od žalobkyne, aby sa podrobila rozhodcovskému konaniu, ktoré vopred určil dodávateľ. Zároveň navrhla, aby bola súdom odložená vykonateľnosť napadnutého rozhodcovského rozsudku.

Právny zástupca žalobkyne na pojednávaní zotrval na podanom návrhu. Uviedol, že rozhodcovský súd nemal založenú právomoc na rozhodovanie vo veci vzhľadom na neprijateľnú zmluvnú podmienku - rozhodcovskú doložku a vzhľadom na skutočnosti uvedené v návrhu. Poukázal zvlášť na to, že žalobkyňa nebola poučená o význame a účele rozhodcovskej doložky.

Súd vykonal vo veci dokazovanie, výsluchom účastníkov konania, svedka L. M., oboznámil sa s listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav:

Rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 3C/381/2012, zo dňa 19.1.2012, vydaným Arbitrážnym súdom Košice so sídlom Alžbetina 41, Košice, bola žalobkyňa zaviazaná zaplatiť žalovanej sumu 128,17 eur a nahradiť trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur.

Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia rozhodcovský súd sa zaoberal svojou právomocou vo veci rozhodnúť a dospel k záveru, že jeho právomoc je daná. V odôvodnení konštatuje, že z písomného poverenia žalobcu z 1.1.2009 resp. z časti XV. predložených poisťných podmienok vyplýva, že poisťovňa určila na prejednanie všetkých sporov Arbitrážny súd Košice. Z osobitných dojednaní vyplýva, že rozhodcovská doložka bola krytá samostatným podpisom žalovanej (v tomto konaní žalobkyne), ktorá nebola povinná ju v rámci zmluvy ako celku podpísať. Žalovaná mala možnosť zmluvnú podmienku neprijať bez toho, aby to ovplyvnilo zvyšok poisťného vzťahu, mala teda možnosť úpravu časti XV. poisťných podmienok úplne vylúčiť. Na základe toho posúdil rozhodcovský súd rozhodcovskú doložku ako platnú. Rozhodcovská doložka neobsahuje ustanovenia, ktoré by mali žalobcu (v tomto konaní žalovanú) zvýhodňovať a tým spôsobiť nerovnováhu vo vzájomnom vzťahu v neprospech žalovaného.

Uvedený rozhodcovský rozsudok prevzala žalobkyňa do vlastných rúk dňa 3.7.2013, čo je zrejme z doručky predloženej rozhodcovským súdom. Rozhodcovský rozsudok sp. zn. 3C/381/2012, zo dňa 19.1.2012 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 9.7.2013.

Dňa 27.6.2007 bola medzi žalobkyňou a žalovanou uzatvorená poisťná zmluva č. XXXXXXXXXXXX so začiatkom poistenia dňa 28.6.2007 a koncom poistenia dňa 28.6.2027. Zmluva v závere obsahuje vyhlásenie osoby, ktorá poisťnú zmluvu uzatvorila (žalobkyne), že bola oboznámená so Všeobecnými poisťnými podmienkami pre životné poistenie, ktoré sú súčasťou tejto poisťnej zmluvy.

Všeobecné poisťné podmienky žalovanej predložené žalobkyňou spolu s poisťnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX, v časti XV. s názvom „Rozhodcovské konanie“ obsahujú rozhodcovskú doložku, kde podľa bodu 1 tohto článku, poisťovňa a poisťník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom.

Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších doplnkov s výlukami a odchylnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom. Podľa bodu 2 uvedeného článku pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu resp. nezriadi stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený od prípadu k prípadu troma fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. S uvedeným vyjadruje poisťník súhlas svojim podpisom na týchto všeobecných poisťných podmienkach.

Za všeobecnými poisťnými podmienkami, ktoré boli podpísané žalobkyňou dňa 27.6.2007 sú uvedené „Osobitné zmluvné dojednania“ č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, kde podľa bodu 2 poisťník a poisťovňa vyjadrujú svojim podpisom vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti

podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti všeobecných poistných podmienok. Osobitné zmluvné dojednania sú podpísané žalobkyňou dňa 27.6.2007.

Žalobkyňa potvrdila, že so žalovanou resp. jej právnym predchodcom uzavrela poistnú zmluvu v roku 2007 prostredníctvom sprostredkovateľa poistenia, bez prítomnosti tretej osoby. Tvrdila, že o rozhodcovskej doložke nebola ani zmienka, vôbec o nej nebola informovaná, nemá vedomosť čo tento pojem znamená. Sprostredkovateľ jej vysvetlil čo je predmetom poistenia, čo v sebe zahŕňa, v čom spočíva výhoda, aká je výška mesačného predpisu poistného.

Žiadne iné vysvetlenie jej nebolo podané a o arbitrážnom súde sa dozvedela, až keď jej bol doručený arbitrážny rozsudok, ktorý nenapadla žiadnym opravným prostriedkom. Potvrdila, že na poistných podmienkach sa nachádza jej podpis, avšak nič v súvislosti s rozhodcovským súdom jej nebolo vysvetlené a nebola poučená o riešení sporov arbitrážnym súdom.

Podľa časti XVII., bod 7a. - záverečné ustanovenia Všeobecných poistných podmienok žalovaná mala započítať províziu sprostredkovateľa, resp. odpočítať od odkúpnej hodnoty, ktorá prináleží žalobkyni. Skutkový stav je taký, že odkúpna hodnota vo výške 112,37 eur bola žalobkyni vyplatená, ale provízia sprostredkovateľa z odkúpnej hodnoty nebola odpočítaná a práve táto provízia je predmetom uplatnenia vymáhanej sumy v rozhodcovskom konaní a tým sa neúmerne navýšili i trovy konania na úkor žalobkyne, spotrebiteľky.

Právny zástupca žalovanej tvrdil, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná, preto je platná a zákonná. Poukázal na všeobecné poistné podmienky, ktorých podpisom žalobkyňa potvrdila ich prevzatie a následne osobitným zmluvným dojednaním č. 1/2007 ku konkrétnej poistnej zmluve č. 4445100001 žalobkyňa osobitne podpísala, že v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto VPP a toto chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku. Teda tvrdila, že rozhodcovská doložka bola individuálne medzi účastníkmi konania dojednaná, krytá samostatným podpisom žalobkyne a žalobkyňa mala možnosť zmluvnú podmienku neprijíť.

Text Osobitných zmluvných dojednaní je samostatne graficky, vizuálne aj právne oddelený, obsahuje len dva body, a teda je stručný, jasný a zrozumiteľný, bez toho aby mohol spotrebiteľa akokoľvek zavádzať, pričom na znak vôle a súhlasu s jeho obsahom je samostatne verifikovaný menom a priezviskom, miestom, dátumom, číslom občianskeho preukazu a osobitným podpisom žalobkyne vzťahujúcim sa len k týmto dojednaniam a teda v žiadnom prípade nie je uvedený v rámci všeobecných poistných podmienok. Preto vzhľadom na formu rozhodcovskej doložky a spôsob jej verifikácie nemožno mať pochybnosti o tom, že táto rozhodcovská doložka bola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a v prípade ak žalobkyňa tvrdí opak, tak vzhľadom na skutkové okolnosti sa v takom prípade nemôže jednať o priemerne obozretného a vnímavého spotrebiteľa. Ak žalobkyňa popiera individuálnosť dojednaní a ak by sa jednalo o ľahkovážne alebo ľahostajné konanie spotrebiteľa, ktoré už nie je chránené, pretože právne predpisy poskytujú ochranu len priemerne obozretnému a vnímavému spotrebiteľovi a nedbanlivé konanie nemôže byť na ťarchu dodávateľa - žalovanej.

V dôsledku individuálneho dojednaní rozhodcovskej doložky nemôže súd skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach aj keby rozhodcovská doložka založila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Poistník na osobitnom tlačive pred podpisom poistnej zmluvy bol osobitne poučený a upozornený na obsah všetkých poistných plnení, dobou trvania poistenia, spôsobom zániku poistnej zmluvy, platenia poistného a jeho splatnosťou, vrátane dôsledkov neplatenia resp. nepravidelného platenia, spôsobom stanovenia odkúpnej hodnoty a podobne.

Žalobkyňa podpisom Záznamu o potrebách a požiadavkách klienta potvrdila, že jej boli o poistnom vzťahu poskytnuté odborné informácie zo strany finančného agenta. Rozhodcovská doložka nebola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou, pretože žiadnej zo zmluvných strán nedávala neprímerané procesné výhody, ani na úkor žiadnej zo zmluvných strán nevytvárala značnú procesnú nerovnováhu a tak k žiadnej nerovnosti v neprospech spotrebiteľa v konaní pred arbitrážnym súdom nedošlo. Rozhodcovský súd riešil aj otázky platného uzavretia rozhodcovskej doložky a v rámci plnenia tejto povinnosti nijako neporušil predpisy na ochranu spotrebiteľa a nepriznal žalovanej neoprávnené nároky.

Žalovaná k tvrdeniu žalobkyne, že rozhodcovský súd rozhodol na základe štatútu a procesných pravidiel, ktoré neboli žalobkyni známe a nebola o nich informovaná, je len účelové a navyše touto námietkou nie je naplnený žiadny z dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle ust. § 40 ods. 1

zákona o rozhodcovskom konaní. Procesné pravidlá (Rokovací poriadok) ako aj štatút Arbitrážneho súdu v Košiciach sú zverejnené na internetovej stránke.

Tvrdenia o tom, že konanie pred rozhodcovským súdom je pre spotrebiteľa prísnejšie a nevýhodnejšie samo o sebe ešte nezakladá porušenie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa, ani iný dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku a žiadny právny predpis nestanovuje, že procesné pravidlá v rozhodcovskom konaní majú byť totožné s pravidlami uvedenými v O.s.p.. Samotná skutočnosť, že napr. procesné lehoty sú upravené v rokovacom poriadku rozhodcovského súdu odlišne od O.s.p. nezakladá ich prísnosť resp. nevýhodnosť a už vôbec nie nezákonnosť a v zmysle § 29b ods. 2 Rokovacieho poriadku mala žalobkyňa ako spotrebiteľ možnosť požiadať o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Konanie pred rozhodcovským súdom prebehlo v súlade s Rokovacím poriadkom rozhodcovského súdu a so zákonom o rozhodcovskom konaní. K argumentácii žalobkyne, že nebola zachovaná zásada ústnosti a že konanie prebehlo na základe písomností predložených len žalovanou stranou, žalovaná zdôraznila, že zásada ústnosti nie je ani v občianskom súdnom konaní absolútna, t.j. existujú výnimky, kedy sa táto zásada neuplatní, napr. v konaní o vydanie platobného rozkazu. Zásada ústnosti nie je v O.s.p. zakotvená na osobitnú ochranu spotrebiteľa, ale všeobecne na ochranu práv účastníkov konania. Z tohto dôvodu by aj prípadné porušenie zásady ústnosti nebolo možné považovať za porušenie práv spotrebiteľa.

Žalovaná nezdiala právny názor žalobkyne, že v tomto konaní je oslobodená od súdnych poplatkov, pretože predmetné konanie je konaním o zrušenie rozhodcovského rozsudku a v žiadnom prípade sa nejedná o spotrebiteľský spor. resp. o spor špecifikovaný v ust. § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb.

Vo svojom písomnom vyjadrení poukázala na 19-te odôvodnenie Smernice 93/13/EHS z ktorého vyplýva, že zámerom smernice je, aby zmluvné podmienky v poisťných zmluvách nepodliehali Smernici 93/13/EHS, ak spĺňajú tam uvedené kritéria. Smernice EÚ sú prameňom práva, ktorého pôvod je v medzinárodnej zmluve a ktorý je súčasťou sekundárneho komunitárneho práva s nepriamou aplikovateľnosťou, čo zakladá požiadavku na eurokonformný výklad, ak bola smernica nesprávne alebo neúplne interpretovaná. Všeobecné súdy sú povinné vykladať vnútroštátne zákonodárstvo v súlade s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, a teda pri svojom rozhodovaní sú povinné postupovať v súlade so zámerom Smernice vyjadreným v jej devätnástom odôvodnení. V zmysle uvedeného pre správne posúdenie neprijateľnosti zmluvných podmienok je potrebné zohľadniť hraničné kritéria stanovené v devätnástom odôvodnení Smernice, ktoré spod vecného rozsahu Smernice o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vynímajú zmluvné podmienky v poisťných zmluvách. Žalovaná v tejto súvislosti predložila odborný výklad Národnej banky Slovenska opierajúci sa o viacero prekladov devätnásteho odôvodnenia Smernice 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Podľa Smernice sú poisťné zmluvy spomedzi spotrebiteľských zmlúv výnimočné v tom, že niektoré zmluvné podmienky dohodnuté medzi poisťovňou a spotrebiteľom ovplyvňujú kalkuláciu poisťného plateného spotrebiteľom, pričom takéto ustanovenia sú potom spod predmetu Smernice vylúčené. Medzi takéto ustanovenia patrí aj dohoda o rozhodcovskom konaní a ustanovenia týkajúce sa provízie finančných agentov. Žalovaná prezentovala názor, že zo Smernice 93/13/EHS priamo vyplýva, že ak ide o poisťnú zmluvu, majú z pohľadu ochrany spotrebiteľa platiť odlišné pravidlá a z tohto dôvodu je preto potrebné poisťnú zmluvu preskúmať ako v určitom zmysle výnimočnú spotrebiteľskú zmluvu z odlišných a ďalších hľadísk.

Žalobkyňa mala dostatok procesných prostriedkov na svoju právnu obranu, ale len svojou vlastnou pasivitou a nečinnosťou žiadne zo svojich procesných práv vlastnou vinou nevyužila a svoju pasivitu sa snaží prekryť údajným porušením práv, pričom prehliada fakt, že nikto jej nebránil využiť procesné práva a ani jej túto možnosť neuprel.

Žalovaná zdôraznila, že predmetné konanie je osobitným konaním a to konaním o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorého predmetom je len prieskum toho, či boli splnené základné podmienky pre prejednanie a rozhodnutie veci rozhodcom a v žiadnom prípade sa nejedná o spotrebiteľský spor, resp. o spor špecifikovaný v ust. § 4 ods. 2 písm. za) zákona o súdnych poplatkoch.

Rozhodcovský rozsudok nie je hmotno-právnym úkonom a je celkom vzdialený od inštitútu spotrebiteľskej zmluvy, pretože sa jedná o individuálny právny akt rozhodcovského súdu svojimi účinkami postavený na roveň rozsudku všeobecného súdu.

Žalovaná zdôraznila, že pokiaľ v predmetnom konaní žalobkyňa nezaplatí súdny poplatok za návrh na začatie konania, súd má zákonnú povinnosť zastaviť konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku.

V ďalšom obrana žalovanej bola založená na tvrdení, že podaný návrh je neurčitý a bezdôvodný. Poukázala na znenie ust. § 35 zákona o rozhodcovskom konaní „Doručený rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky, ako právoplatný rozsudok súdu“.

Podľa ust. § 40 zákona o rozhodcovskom konaní: „Účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak ... sú splnené podmienky uvedené v § 40 ods. 1 písm. a) až j). Teda samotný zákon výslovne a taxatívne stanovuje dôvody, pre ktoré je možné rozhodcovský rozsudok zrušiť, resp. domáhať sa jeho zrušenia. Podaná žaloba neodkazuje na konkrétne v zákone o rozhodcovskom konaní uvedené dôvody, preto je z toho pohľadu neúplná a absentujú v nej zákonné náležitosti. V petite podanej žaloby nie je presne uvedené, z ktorého právneho dôvodu žalobkyňa žiada rozsudok zrušiť, čo môže podľa názoru žalovanej mať za následok vznik právnej neistoty, a preto žiadala žalobu zamietnuť.

Svedok, L. M., je vo vzdialenejšom príbuzenskom vzťahu so žalobkyňou. Ako sprostredkovateľ poistenia pre Prvú česko-slovenskú poisťovňu Rapid, a.s. vystupoval v období 2002 až 2005 a následne aj v roku 2007. Potvrdil, že žalobkyňu vysvetlil typ poistenia, podal informáciu o intervaloch platenia poistného, zániku poistenia. Predtlačené tlačivá poistnej zmluvy vyplňal osobne. Svedok si nespomenul, či žalobkyňu ozrejmil obsah Všeobecných poistných podmienok, ale dodal, že „možno“. Na pojem rozhodcovské konanie, rozhodcovská doložka si nespomenul. Žalobkyňa nemala osobitné otázky a požiadavky v súvislosti s poistnou zmluvou. Návrh poistnej zmluvy bol poisťovňou spracovaný v lehote 30 dní a následne predložený žalobkyňu, ktorá nemala žiadne výhrady k poistnej zmluve, rozhodla sa slobodne uzavrieť poistnú zmluvu, nebol na ňu vyvíjaný žiaden nátlak.

Podľa § 52 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov tento zákon upravuje
a) rozhodovanie majetkových sporov vzniknutých z tuzemských a z medzinárodných obchodnoprávných a občianskoprávných vzťahov, ak je miesto rozhodcovského konania v Slovenskej republike,
b) uznanie a výkon tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v Slovenskej republike.

Podľa § 3 ods. 1 cit. zákona rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 4 ods. 1 cit. zákona rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve.

Podľa § 8 ods. 1, 2 cit. zákona zmluvné strany sa v rozhodcovskej zmluve môžu dohodnúť na osobe rozhodcu (rozhodcov) alebo na postupe jeho dodatočného ustanovenia. Ak sa zmluvné strany nedohodli ani na osobe rozhodcu (rozhodcov), ani na postupe jeho dodatočného ustanovenia,

a) pri rozhodcovskom konaní s tromi rozhodcami každá zmluvná strana ustanoví jedného rozhodcu a takto ustanovení rozhodcovia následne ustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu; ak zmluvná strana neustanoví rozhodcu do 15 dní od požiadania druhej zmluvnej strany alebo ak dvaja ustanovení rozhodcovia neustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu do 30 dní od ich ustanovenia, rozhodcu na žiadosť zmluvnej strany ustanoví vybraná osoba alebo súd,

b) pri rozhodcovskom konaní s viac ako tromi rozhodcami sa postupuje primerane podľa písmena a),

c) pri rozhodcovskom konaní s jedným rozhodcom tohto rozhodcu na žiadosť zmluvnej strany ustanoví vybraná osoba alebo súd.

Podľa § 12 ods. 6 cit. zákona zmluvné strany sa môžu dohodnúť, že svoj spor predložia na rozhodnutie určitému stálemu rozhodcovskému súdu. V tom prípade platí, že sa podrobujú predpisom stáleho rozhodcovského súdu podľa § 13 a 14, ktoré sú platné v čase začatia rozhodcovského konania pred týmto stálym rozhodcovským súdom, ak sa v rozhodcovskej zmluve nedohodli inak.

Podľa § 33 ods. 2 cit. zákona rozhodcovský súd musí rozhodnúť o každom návrhu uvedenom v žalobe alebo vo vzájomnej žalobe alebo uplatnenom dodatočne počas rozhodcovského konania; nesmie však prekročiť medze uplatnených návrhov. Nemožno prisúdiť, čo odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom a plnenie, ktoré je nemožné. Rovnako nemožno prisúdiť plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorá je v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, najmä ak obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ak sa dôvod, pre ktorý nemožno prisúdiť plnenie vzťahuje len na časť zmluvy, nemožno prisúdiť plnenie týkajúce sa len tejto časti, pokiaľ z povahy zmluvy alebo jej obsahu alebo z okolností, za ktorých došlo k jej uzavretiu nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu. Pokiaľ uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy predchádzala nekalá obchodná praktika, nemožno prisúdiť plnenie v celom rozsahu.

Podľa § 40 ods. 1 písm. c) cit. zákona účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 40 ods. 1 písm. j) cit. zákona účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväznú právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa 40 ods. 2 cit. zákona ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 41 ods. 1 cit. zákona žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadala o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa“.

Podľa čl. 3 Smernice Rady 93/13/EHS zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz.

Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. Podľa bodu 1 písm. g/ prílohy podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane.

Poistná zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania dňa 27.6.2007, o nároku z ktorej rozhodoval rozhodcovský súd, je spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Z poisťnej zmluvy je zrejme, že žalovaná ako poisťovateľ konala v rámci predmetu svojej činnosti podľa výpisu z Obchodného registra.

Žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže uzatvorila zmluvu ako fyzická osoba. Z predloženej poisťnej zmluvy, ani rozhodnutia rozhodcovského súdu nie je zrejme, aby žalobkyňa pri uzatváraní poisťnej zmluvy konala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Pre spotrebiteľské zmluvy je pritom charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačení tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť zmeniť obsah takto navrhnutých zmlúv. Týka sa to aj predmetnej veci, pretože poisťná zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačenom tlačive, do ktorého boli len vpísané údaje týkajúce sa žalobkyne.

Žalovaný v konaní namietal nesplnenie procesných podmienok na rozhodnutie v tejto veci tunajším súdom. Vzhľadom na vyššie uvedené vo veci ide o spor, ktorý má svoj základ v spotrebiteľskej zmluve a návrh bol podaný žalobkyňou ako spotrebiteľom. Z toho dôvodu je podľa § 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch žalobkyňa oslobodená od platenia súdnych poplatkov pre toto konanie a teda námietka nesplnenia poplatkovej povinnosti žalobkyňou uplatnená žalovanou v písomnom podaní zo dňa 13.9.2013 nie je dôvodná.

Po vykonanom dokazovaní mal súd preukázané, že návrh žalobkyne je v plnom rozsahu opodstatnený. V prvom rade súd skúmal, či žalobkyňa si svoj nárok uplatnila včas.

Súd zistil, že rozhodcovský rozsudok bol žalobkyňi doručený 3.7.2013, prevzala ho osobne a návrh bol doručený súdu dňa 22.7.2013 z čoho vyplýva, že nárok žalobkyne bol uplatnený v zákonnej lehote. Dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku sp. zn. 3C 381/2012 je skutočnosť, že rozhodcovský súd rozhodol vo veci na základe neplatnej rozhodcovskej doložky.

Je nesporné, že účastníci (žalovaná s predchádzajúcim obchodným menom Prvá česko-slovenská poisťovňa Rapid, a.s.) uzavreli dňa 27.6.2007 poisťnú zmluvu 4445100001, ktorej súčasťou sú i Všeobecné poisťné podmienky, prevzatie ktorých žalobkyňa podpísala dňa 27.6.2007. Súčasťou týchto Všeobecných poisťných podmienok je i osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. 4445100001, na základe ktorého účastníci spoločne a každý zároveň samostatne vyjadrili svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z

dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle čl. XV. týchto VPP. Zároveň prehlásili, že toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

Rozhodcovská zmluva môže byť uzavretá ako samostatná zmluva (samostatný zmluvný dokument) alebo ako rozhodcovská doložka k zmluve.

V danom prípade rozhodcovská zmluva bola medzi účastníkmi konania dojednaná ako rozhodcovská doložka v rámci Všeobecných poisťných podmienok k poisťnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX.

Súd skúmal, či rozhodcovská doložka (napriek podpisu oboch zmluvných strán) bola medzi stranami dojednaná jednotlivo.

Vzhľadom na vyjadrenie žalobkyne, ktorá sa k týmto skutočnostiam jednoznačne vyjadrila, dospel súd k záveru, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná a to i napriek predloženému listinnému dôkazu - Záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve č. 4445100001, zo dňa 27.6.2007, pretože ide opäť o predtlačný formulár, kde žalobkyňa nemala na výber možnosť individuálne dohodnúť obsah podmienky. Tento formulár sa týka len obsahu samotnej zmluvy, nie zmluvných podmienok. Tvrdenie žalobkyne, že o rozhodcovskej doložke nemala vedomosť, tento inštitút jej nebol vysvetlený zo strany sprostredkovateľa poistenia, teda že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná, v celom rozsahu podporuje výpoveď svedka, L. M., ktorý v danom prípade vystupoval ako sprostredkovateľ poistenia, pretože pred súdom doznal, že sám nemá vedomosť o význame obsahu rozhodcovskej doložky, tento pojem nevedel vysvetliť, preto má súd za to, že je vylúčené individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky v konkrétnom prípade.

V čl. XV. Všeobecných poisťných podmienok v súlade s osobitným zmluvným dojednaním č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. 4445100001 sa účastníci dohodli na riešení ich sporov v rozhodcovskom konaní, pričom nešpecifikovali osobu rozhodcu, nedohodli sa ani na postupe jeho dodatočného ustanovenia v zmysle § 8 ods. 1 cit. zák. a tiež sa nedohodli na tom, že svoj spor predložia na rozhodnutie určitému stálemu rozhodcovskému súdu. Toto ustanovenie však chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

Podľa Rokovacieho poriadku Arbitrážneho súdu Košice účinného od 10.3.2011 - prvej vety preambuly, Arbitrážny súd Košice je stálym rozhodcovským súdom.

Citované ustanovenie tak hodnotí súd ako neurčitý právny úkon, ktorý je v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka neplatný a zároveň ako právny úkon, ktorý je v rozpore so zákonom č. 244/2002 Z.z. (pokiaľ sa týka ustanovenia § 8 ods. 1 a § 12 ods. 6)- je teda i podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatným úkonom, pričom v oboch prípadoch ide o absolútnu neplatnosť.

Samotná Smernica Rady 93/13/EHS má nepriamy účinok, čo znamená, že je potrebné, aby bola zakomponovaná do vnútroštátneho práva, čo sa udialo novelizovaním ustanovenia Občianskeho zákonníka s účinnosťou od 1.1.2008.

V zmysle § 52 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. V zmysle tohto ustanovenia je jednoznačne formulované, kto je dodávateľom, kto je spotrebiteľom, preto neobstojí tvrdenie žalovanej o neaplikácii Smernice Rady 93/13/EHS s poukazom na bod 19 - tej preambuly. Kým Smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok. Kritériom neprijateľných podmienok je, že ide o podmienky, ktoré sú obsiahnuté v štandardnej formulárovej zmluve, spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán a nerovnováha musí byť daná v neprospech spotrebiteľa.

Z tohto uhla pohľadu súd jednoznačne konštatuje, že povinnosti spotrebiteľa - žalobkyne, ktoré sú predmetom rozhodcovského rozsudku, nekorešponduje žiadna povinnosť dodávateľa, t.j. žalovanej.

Tiež je nezanedbateľná ani tá skutočnosť, že ak by mal spotrebiteľ riešiť spory výlučne v rozhodcovskom konaní a ak by sa podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu.

Podľa dôvodovej správy k § 5 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka „spotrebiteľ môže svoje právo uplatňovať nie iba v zmysle rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú“.

O typovú zmluvu vrátane rozhodcovskej doložky ide aj v danej veci.

Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení. To platí aj vo vzťahu, keď zmluvný vzťah obsahuje aj vedľajšie zmluvné ustanovenia formulárovej povahy a je zrejmé, že spotrebiteľ nemôže meniť formulárovú zmluvu vrátane rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu. Spotrebiteľ mohol rozhodcovskú doložku ako celok prijať alebo odmietnuť.

Nie spotrebiteľ má dokázať, že nedošlo k individuálnemu dojednaniu, ale dodávateľa zaťažuje bremeno presvedčivo preukázať individuálne vyjednanie. Ani výsluchom svedka, L. M., nebolo preukázané individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky, resp. bolo dokázané vylúčenie individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky, pretože svedok o obsahu rozhodcovskej doložky nemal vedomosť.

Na základe týchto skutočností považoval súd rozhodcovskú zmluvu (rozhodcovskú doložku) za neplatnú v zmysle § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z.

Žalobkyňa namietala i neplatnosť doložky s poukazom na ustanovenie § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z.z.

K tomu súd dodáva, že v súlade s dôvodovou správou k zákonu č. 71/2009 Z.z. (t.j. poslednou novelou zák. č. 244/2002 Z.z.) s odkazom na judikatúru Európskeho súdneho dvora mal rozhodca pri svojej rozhodovacej činnosti zohľadniť i konkrétnu judikatúru, najmä:

- Océano Grupo Editorial SA - C-240/98 - oprávnenie (povinnosť) vnútroštátneho súdu zhodnotiť z úradnej povinnosti nekalosť podmienky v spotrebiteľskej zmluve za účelom dosiahnutia všeobecného efektu súdneho rozhodnutia;

- Elisa María Mostaza Claro - C 168/05 - povinnosť vnútroštátneho súdu skúmať neplatnosť rozhodcovskej zmluvy v konaní o zrušení rozhodcovského rozhodnutia, hoci spotrebiteľ nekalosť rozhodcovskej zmluvy v rozhodcovskom konaní nenamietal;

- Cofidis - C 473/00 - povinnosť súdu neaplikovať vnútroštátne procesné pravidlo týkajúce sa možnosti namietat nepríjemnosť zmluvnej podmienky; možnosť súdu skúmať ex offio nekalú povahu podmienky predstavuje prostriedok vhodný zároveň na zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou, a na príspevanie k splneniu cieľa stanoveného v jej článku 7, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok prispievajúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

I ustanovenie § 33 zákona o rozhodcovskom konaní obsahuje úpravu, podľa ktorej nemožno rozhodcovským rozsudkom prisúdiť, čo odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom a plnenie, ktoré je nemožné. Z tohto pohľadu sa mal rozhodca vo svojom rozhodnutí zaoberať samotným predmetom rozhodcovského konania.

V zmysle dôvodovej správy k zákonu č. 71/2009 Z.z. ak voči spotrebiteľovi boli použité nekalé praktiky, alebo ak zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, nie je možné vôbec uvažovať, aby rozhodca vyberal nejakú časť zmluvy a priznával nejaké čiastočné plnenie. Zároveň ide aj o preventívne ustanovenie, aby sa dodávatelia zdržiavali používania nekalých praktík alebo neprijateľných zmluvných podmienok. Nejaké zužovanie dopadu neprijateľnej zmluvnej podmienky a nekalej praktiky by sa míňalo cieľom, ktorý sleduje návrh zákona. Nijako pritom nie sú dotknuté nároky dodávateľov uplatniť svoj nárok pred sudcom a novela Občianskeho súdneho poriadku poskytuje veľmi efektívne nové mechanizmy poskytnutia spravodlivosti, vrátane prvkov ochrany spotrebiteľa. Ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy,

bez ďalšieho pôjde o dôvod na podanie žaloby na okresnom súde, ak pri rozhodovaní boli porušené ustanovenia určené na ochranu spotrebiteľa. Už len z dôvodu, že neprijateľné zmluvné podmienky uvedené v ustanovení § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka sú len demonštratívne vypočítané, nie je možné vypočítať všetky ustanovenia, porušenie ktorých bude dôvodom na podanie žaloby na zrušenia rozhodcovského rozsudku.

Z rozhodcovského rozsudku nevyplýva, či rozhodca predmet sporu posudzoval či neposudzoval ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, či toto ustanovenie Všeobecných poistných podmienok bolo individuálne dojednané.

Súd považuje za potrebné dodať, že na prejednanie veci je daná miestna príslušnosť procesného súdu, a to s poukazom na ustanovenie § 88 ods. 2 posledná veta O.s.p. na konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku je však vždy príslušný súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania; ak je navrhovateľom spotrebiteľ, je na konanie príslušný súd, v obvode ktorého má bydlisko.

Z dikcie zákona teda vyplýva, že miestna príslušnosť Okresného súdu Spišská Nová Ves je daná, pretože rozhodcovské konanie vychádzalo zo spotrebiteľskej zmluvy - podľa zmluvy totiž jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa bola žalovanou identifikovaná na základe rodného čísla (nie na základe DIČ) a z obsahu zmluvy nevyplýva, že žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy so žalovanou nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 OZ).

Zároveň poukazuje na to, že v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) zák. č. 71/1992 Zb. (ďalej Zákon o súdnych poplatkoch) je žalobkyňa ako spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu oslobodený od platenia súdnych poplatkov.

V predchádzajúcich sporoch právny zástupca žalovanej namietal i nedostatok právomoci súdu na rozhodnutie o tejto veci a navrhol konanie zastaviť podľa § 106 O.s.p. Súd udáva, že takýto postup by bolo možné zvoliť len pre prípad, ak by sa vec mala podľa zmluvy účastníkov prejednať v rozhodcovskom konaní. Toto ustanovenie nie je pre daný prípad použiteľné, pretože ustanovenie § 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. odkazuje na prejednanie návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku príslušným súdom a nie rozhodcom. Teda ani táto námietka zástupcu žalovanej neobstojí.

Rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je súčasťou všeobecných poistných podmienok. Konkrétne je uvedená v článku XV. všeobecných poistných podmienok s názvom Rozhodcovské konanie a v osobitných dojednaniach. Je tak súčasťou dlhého neprehľadného textu písaného malými písmenami a splyva s ostatnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poistných podmienkach. Podľa rozhodcovskej doložky všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému - spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Tým mu je ako spotrebiteľovi odobratá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Uvedeným rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Význam rozhodcovskej doložky v porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je totiž osobitý a to z dôvodu, že táto rieši otázku kto v prípade sporu bude rozhodovať o právach a právom chránených záujmoch vyplývajúcich zo zmluvy.

Cieľom rozhodcovskej doložky tak, ako je formulovaná v danom prípade dosiahnuť, aby všetky prípadné spory medzi zmluvnými stranami boli prejednané výlučne rozhodcom a tým znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom.

Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na smernicu Rady č. 93/13/EHS, ktorá uvádza niektoré nekalé podmienky vo svojej prílohe, kde podľa písm. q/ bod 1 tejto prílohy neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane.

Podľa toho je teda neprijateľné, aby rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov z akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy. Rozhodcovská doložka je tak poukazujúca na citované ustanovenie § 54 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou a teda je neplatná. Keďže rozhodcovská doložka v danej veci núti spotrebiteľa podrobiť sa v prípade sporu výlučne rozhodcovskému konaniu je aj v rozpore s dobrými mravmi a teda je neplatná aj podľa

ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Už len vzhľadom na uvedené skutočnosti je preto možné konštatovať, že rozhodcovský súd založil svoju právomoc na neplatnej rozhodcovskej doložke. Zo strany žalovanej nebolo preukázané jej tvrdenie, že žalobkyňa ako spotrebiteľka mala možnosť odmietnuť podpísať rozhodcovskú doložku bez toho, aby tým bol dotknutý zmluvný vzťah, táto skutočnosť nevyplýva zo zmluvy, ani zo Všeobecných poistných podmienok a ani z osobitných zmluvných dojednaní.

Poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti má súd za to, že rozhodcovská doložka v článku XV. všeobecných poistných podmienok a osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľnou podmienkou a teda absolútne neplatnou zmluvnou podmienkou vzhľadom na jej rozpor s ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách a ustanoveniami Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Rozhodcovský súd preto nemohol rozhodnúť na základe tejto doložky a teda nemal právomoc vo veci konať. Súd preto návrhu žalobkyne vyhovel a predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil.

Žalobkyňa v žalobnom návrhu žiadala o odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku sp. zn. 3C 381/2012. Lustráciou súd nezistil prebiehajúce exekučné konanie medzi účastníkmi konania a ani z výsluchu žalobkyne či právneho zástupcu žalovanej súd túto skutočnosť preukázanú nemal.

Ustanovenie § 40 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní podmieňuje možnosť súdu rozhodnúť o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku dvomi podmienkami, a to je podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku a návrh účastníka konania na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku. Z tohto ustanovenia nie je možné vyvodiť žiadne ďalšie podmienky, ktoré by bol súd povinný skúmať pri rozhodovaní o návrhu na odklad.

Súd dospel k názoru, že pre ochranu účastníka, ktorý podal žalobou o zrušenie rozhodcovského rozsudku je odklad vykonateľnosti potrebné nariadiť, bez ďalšieho skúmania dôvodov. V prejednávanej veci je nesporné, že žalobkyňa podala včas žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorej súčasťou bol návrh na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, ktorý je touto žalobou napadnutý a súd vzhľadom na dôvod návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku vyhovieť.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 149 ods. 1 O.s.p., ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

O trovách konania rozhodol súd podľa citovaného ustanovenia. Trovy boli priznané žalobkyňi, ktorá bola v konaní úspešná. Žalobkyňa si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 886,78 eur, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia za 6 úkonov právnej služby určených podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z. Hodnota jedného úkonu právnej služby bola určená podľa § 11 ods. 1 uvedenej vyhlášky a priznaná za tieto úkony: príprava a prevzatie zastúpenia vrátane 1. porady s klientom zo dňa 15.7.2013 vo výške 60,07 eur, podanie žalobného návrhu dňa 18.7.2013 vo výške 60,07 eur, vyjadrenie zo dňa 11.11.2013 vo výške 60,07 eur, účasť na pojednávaní dňa 26.9.2013 vo výške 60,07 eur, účasť na pojednávaní dňa 14.10.2013 vo výške 60,07 eur a účasť na pojednávaní dňa 9.6.2014 + náhrada výdavkov 5x režijný paušál pre rok 2013 po 7,81 eur, pre rok 2014 1x po 8,04 eur, spolu odmena a náhrada výdavkov 407,51 eur.

Strata času za účasť na pojednávaní 26.9.2013, 1 hod. 40 minút cesta Košice - Spišská Nová Ves, 1 hod. 40 minút cesta Spišská Nová Ves - Košice, (za každú začatú polhodinu) 8 x 13,01 eur, strata času za účasť na pojednávaní 14.10.2013, 1 hod. 40 minút cesta Košice - Spišská Nová Ves, 1 hod. 40 minút cesta Spišská Nová Ves - Košice, (za každú začatú polhodinu) 8 x 13,01 eur, strata času za účasť na pojednávaní 9.6.2014, 1 hod. 40 minút cesta Košice - Spišská Nová Ves, 1 hod. 40 minút cesta Spišská Nová Ves - Košice, (za každú začatú polhodinu) 8 x 13,40 eur, spolu 315,36 eur.

Cestovné, PHM + paušálna náhrada podľa prílohy: cesta na pojednávanie z Košíc do Spišskej Novej Vsi a späť 26.9.2013 motorovým vozidlom právneho zástupcu žalobkyne spolu 55,03 eur, cesta na pojednávanie z Košíc do Spišskej Novej Vsi a späť 14.10.2013 motorovým vozidlom právneho zástupcu žalobkyne spolu 54,34 eur, cesta na pojednávanie z Košíc do Spišskej Novej Vsi a späť 9.6.2014 motorovým vozidlom právneho zástupcu žalobkyne spolu 54,54 eur, spolu trovy právneho zastúpenia vo výške 886,78 eur.

Podľa § 2 ods. 2 veta prvá zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť odporca, ak nie je tiež od poplatku oslobodený.

Žalobkyňa je pre toto konanie oslobodená od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 Z.z. a súd jej návrhu vyhovel. Z tohto dôvodu súd zaviazal žalovanú zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania. Výška súdneho poplatku bola určená podľa položky 1 písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov tj. vo výške 99,50 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona č. 233/95Zb., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci.

- tak sa platí súdu